

(AUTO)EVALUACE VE VZDĚLÁVACÍM SYSTÉMU ISLANDU

Karel Rýdl, Přemysl Štindl

Úvod

Mezi aktuální témata v oblasti vzdělávání patří evaluace vzdělávacího systému, hodnocení kvality vzdělávání na jeho jednotlivých úrovních, autoevaluace škol, hodnocení jejich výkonu a efektivity přípravy žáků a studentů. Evaluace a autoevaluace ve vzdělávání by měly přispět ke zkvalitnění koordinace a řízení na všech vzdělávacích úrovních. Zvyšující se zájem o kvalitu vzdělávání lze vysledovat také na Islandu.

Island je ostrovní republika s rozlohou 103 000 km², která leží těsně pod severním polárním kruhem. Obyvatelé ostrova, kterých je kolem 316 000 (UNdata, 2011), vyrůstají ve specifickém, izolovaném, drsném prostředí vulkanicky aktivní oblasti. Kulturu Islandu založili Vikingové v devátém století a na své vikingské kořeny jsou Islandané dodnes hrdí. Od třináctého století byl Island pod nadvládou severských zemí – Norska a Dánska. V devatenáctém století dosáhl autonomie a nezávislou republikou se Island stal v roce 1944. Současná islandština vychází ze staré norštiny, jazyka Vikingů. Islandané patří k nejzdravějším národům

na světě, což dokazuje vysoká průměrná délka života, u mužů 80,2 a u žen 83,3 let (UNdata, 2011).

Veškerá výchova a vzdělávání spadá pod jurisdikci Ministerstva školství, vědy a kultury s výjimkou zemědělských škol, které spravuje Ministerstvo zemědělství. Za podobu, stav a rozvoj vzdělávacího systému na Islandu je zodpovědný parlament (*Althing*). Celkem 63 poslanců určuje základní cíle, organizační pravidla a administrativní rámec vzdělávacího systému. Ministerstvo školství, vědy a kultury je zodpovědné za prosazení a dodržování legislativy na všech vzdělávacích úrovních. V jeho kompetenci je rámcové plánování celkového rozvoje vzdělávací soustavy a vytváření regulativních opatření pro experimentální aktivity ve školách.

Základním principem vzdělávání na Islandu je ústavou zaručené právo na rovné příležitosti a rovný přístup ke vzdělávání bez ohledu na pohlaví, ekonomický statut, bydliště, kulturní a sociální zázemí. Islandské školství je zdarma. Gramotnost dosahuje 99,9% (Gardner, 2002). Pro oblast předškolní výchovy (určené dětem do 6 let) jsou formulována jasná očekávání v podobě cílů, ke kterým jsou děti vedeny pomocí speciálně vyškoleného personálu. Hlavním smyslem povinného vzdělávání (zahrnujícího primární a nižší sekundární úroveň vzdělávání pro děti ve věku od 6 do 16 let) je příprava pro život a práci ve stále se rozvíjející demokratické společnosti. Podle zásad tzv. národního kurikula školy rozvíjejí toleranci, křesťanské hodnoty a demokratickou spolupráci.

Vyšší sekundární vzdělávací úroveň (určená pro mládež zpravidla od 16 do 20 let) musí každému absolventovi povinného vzdělávání nabídnout vzdělávací program, který odpovídá jeho úrovni, potřebám a schopnostem. Základním cílem této vzdělávací úrovně je příprava lidí na život a práci v demokratické společnosti na základě nabídky odpovídajících příležitostí pro rozvoj osobnosti a příprava na povolání pomocí specializovaného studia pro vybranou odbornost. Vysokoškolské vzdělávání umožňuje získat nejvyšší možné vzdělání ve zvoleném oboru či předmětu studia vědeckými metodami, a to na základě propojení teorie s praxí. Přitom vysoké školy respektují nejnovější výsledky vědy a výzkumu a začleňují je do výuky a studia. Věda a výzkum se na Islandu soustřeďují na univerzitách. Státní univerzita (Háskóli Íslands) je v Reykjavíku.

Ze základního principu vzdělávání dospělých vyplývá snaha zajistit v rámci systému celoživotního vzdělávání potřebnou flexibilitu pracovní síly prostřednictvím bohaté nabídky kvalifikačních a rekvalifikačních

kurzů a programů při respektování práva na rovné příležitosti bez ohledu na kulturní, sociální a ekonomické zázemí uchazeče.

Celý vzdělávací systém vykazuje velmi širokou decentralizaci, což je výrazem obecných tendencí současné islandské společnosti, spočívající na velmi hlubokých základech praktické demokracie. Decentralizace je spojena s rozdělením odpovědností a rozhodovacích pravomocí. Nově koncipovaný Zákon o povinné školní docházce umožňuje předat školy zajišťující povinné vzdělávání zcela do kompetence místních úřadů.

1 (Auto)evaluace školy v rámci systému vzdělávání na Islandu

Od osmdesátých let minulého století se prohluboval, tak jako i v jiných evropských zemích, zájem zaměstnavatelů, učitelů i veřejnosti o kvalitu vzdělávání na Islandu. Rostoucí tlak zaměstnavatelů i veřejnosti na zvýšení kvality vzdělávání ve školských zařízeních vedl k legislativním změnám. Pokrok v provádění hodnocení tedy začíná až od devadesátých let, a to prostřednictvím právních předpisů v oblasti předškolního, základního, vyššího středního a vysokoškolského vzdělávání zařazením evaluačních aktivit a nástrojů pro hodnocení kvality vzdělávání na všechny úrovně vzdělávání. Činnost vzdělávacího systému sleduje Ministerstvo školství, vědy a kultury (*Menntamálaráðuneytið*); organizuje vnější (externí) evaluaci škol/institucí na všech stupních a podporuje aktivity vnitřní (interní) evaluace ve školách/institucích. Obce, jako zřizovatelé školských zařízení daných stupňů, se na realizaci evaluace vzdělávání aktivně podílejí. Cílem hodnocení je zajistit soulad vzdělávacích aktivit a legislativy.

1.1 Terminologie

V legislativních a úředních dokumentech se objevuje zejména pojem evaluace (*mat*, evaluation) a autoevaluace (*sjálfsmat*, selfevaluation). Termín hodnocení, evaluace, se používá ve smyslu hodnocení, sebehodnocení, vyhodnocování. Označením pro vnitřní evaluaci je *innrimat* (internal evaluation) a pro vnější *ytrimat* (external evaluation). Tyto termíny se vyskytují například v Zákonu o povinné školní docházce či Zákonu o vyšších středních školách. Svě místo mají tyto termíny i v Národním kurikulu.

Pojem evaluace se v rámci Zákona o povinné školní docházce týká zejména zřizovatelů škol, žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a školního kurikula. V úrovni vyššího sekundárního vzdělávání se pojem evaluace objevuje v mnoha oblastech sekundárního vzdělávání, vedle výše uvedených pojmů je doplňován i termínem **kontrola kvality** (*gáðæftirlit*, quality control). Interní hodnocení je víceméně vztahováno na školní kurikulum, externí hodnocení je vztahováno na povinnosti Ministerstva školství, vědy a kultury a zřizovatelů škol/institucí. Hodnocení kvality se vyhodnocuje a v podobě písemné zprávy – **evaluační zprávy** (*matsskýrslu*, evaluation report) se zveřejňuje (na webových stránkách škol či na stránkách Ministerstva školství, vědy a kultury). Pojem **inspekce** (*skoðun*, inspection) se v legislativních dokumentech víceméně nevyskytuje. Souvisí to s absencí existence subjektu s inspekční funkcí.

1.2 Vztah interní a externí evaluace

Účelem hodnocení vzdělávání je získání celkového přehledu o kvalitě a výkonu vzdělávání školy či instituce. Pozornost v rámci externí evaluace je zaměřena na různé podoby interních činností škol nebo institucí, jako jsou správa, vyučování, vývojové práce, fungování spolupráce a komunikace ve škole, studijní výsledky a souvislost mezi školou nebo institucí a společností. Hodnocení metod interní evaluace je založeno na autoevaluačních zprávách školy, na webových stránkách školy a na rozhovorech se správci, zaměstnanci a se zástupci studentů. Příklady zaznamenávaných školních údajů jsou informace o organizování času (rozvrhu), o výkonech při zkouškách, o spolupráci učitelů a rodičů a o kvalifikaci zaměstnanců. Po analýze údajů hodnotitelé formulují posudek, vyplňují formulář sestavený ministerstvem a piší krátkou zprávu shrnující hlavní výsledky. Následně má ředitel/rektor příležitost doplnit své podstatné komentáře, poté se formulář ve speciálním elektronickém formátu posílá na ministerstvo spolu s krátkou zprávou. Celkový výsledek je uveřejněný na webových stránkách ministerstva. Ministerstvo školství, vědy a kultury podává zprávu příslušné škole/instituci, stejně jako městský úřad, pokud se jedná o základní školy.

Školy/instituce na všech úrovních vzdělávání mají provádět vnitřní hodnocení své práce. V pětiletých intervalech jsou hodnotící postupy povinných a vyšších středních škol předmětem hodnocení vnější strany, která má zkušenosti a znalosti v oblasti vzdělávání a řízení kvality. Pod-

le zákona je Ministerstvem školství, vědy a kultury organizováno vnější hodnocení autoevaluačních metod použitých základními a středními školami (školami vyššího sekundárního vzdělávání), a to v pětiletých intervalech. Tato vnější hodnocení poprvé proběhla v letech 2001–2003; druhé kolo proběhlo v letech 2007–2009.

1.3 Legislativní zakotvení evaluace vzdělávání

První systémový přístup k využití evaluace v oblasti vzdělávání na Islandu pochází z poloviny devadesátých let minulého století. V souvislosti s rostoucím tlakem zaměstnavatelů a veřejnosti na zvýšení kvality islandského školství byl připraven a v březnu 1995 vydán školský zákon č. 56 o povinném vzdělávání, ve kterém je popsána role státu, obcí a škol v hodnotícím systému. Z § 49 tohoto zákona vyplývá, že každá škola poskytující povinné vzdělávání bude muset vyvíjet metody evaluačních (tj. hodnotících, pozn. K.R.) aktivit školy, včetně instrukcí, administrativní praxe, interní komunikace a externích vztahů. Zákon také vymezuje různé role a kompetence jednotlivých správních a řídicích úrovní. Ministerstvo školství, vědy a kultury je tedy zodpovědné za vyhodnocování efektivitu postupů vlastního hodnocení používaných školami (*self-evaluation*) v pětiletých intervalech, čímž tak vlastně ministerstvo částečně nahrazuje na Islandu neexistující školní inspekci. Obce a města jako zřizovatelé a provozovatelé škol poskytujících povinné vzdělávání musejí v oblasti hodnocení podle zákona zajistit zavádění metod a forem vlastního hodnocení do škol prostřednictvím osvětových a vzdělávacích kurzů pro ředitele škol a učitele. K dalším povinnostem obcí a měst jako zřizovatelů a provozovatelů škol patří poskytování metodické a organizační pomoci školám při uplatňování vlastního hodnocení, poskytování potřebných informací a také nástrojů k usnadnění sběru a vyhodnocování potřebných dat (The Compulsory School Act No 56, 1995).

Povinností jednotlivých škol je tedy podle zákona praktické provádění vlastního hodnocení (interní hodnocení), za což je zodpovědný ředitel školy. Mezi povinné aktivity v rámci evaluace patří volba metod a forem vlastního hodnocení školy, seznámení se současným stavem školy, s jejími rozvojovými potřebami a reagování na zjištěné silné a slabé stránky. Tato zjištění se mají objevit v Rozvojovém plánu školy, který by škola měla zřizovateli předkládat v minimálně dvouletých periodách, aby se zřizovatel seznámil s kvalitou v provozu školy, s kvalitou vzdělá-

vání, s profesní dráhou žáků, s vyučovacími postupy a s jejich dopady na vzdělávání, se způsoby komunikace v rámci školy i s osobami mimo školu.

Zákonná ustanovení o vzdělávání týkající se evaluace na školách začala být v průběhu druhé poloviny devadesátých let minulého století uplatňována jen velmi pomalu. Stát ale poskytoval obcím a školám dostatek času a podporoval vzdělávání pro postupné vytváření a zavádění hodnotících nástrojů. V roce 1997 bylo vydáno nařízení o evaluačním dohledu Ministerstva školství, vědy a kultury nad vyššími středními školami. Ustanovení pro kontrolu kvality v oblasti vysokoškolského vzdělávání byla stanovena v roce 2006 Zákonem o vyšším vzdělávání. V současné době je oblast vzdělávání na všech úrovních legislativně ošetřena, o čemž svědčí zejména následující zákony: Zákon o povinné školní docházce (2008), Zákon o vyšším středním vzdělávání (2008), Zákon o státních vysokých školách (2008) aj. (Ministerstvo školství, vědy a kultury, 2011).

1.4 Mezníky ve vývoji (auto)evaluace

Zákony pro mateřské, základní, střední a vysoké školy z devadesátých let minulého století kladou na aspekty evaluace, například hodnocení, kontrolu a shromažďování informací, větší důraz než právní předpisy z dřívější doby. Evaluační aktivity měly tehdy spíše podobu organizovaných prohlídek.

V roce 1946 byl školský systém tehdy novým školským zákonem rozdělen do čtyř úrovní: základní, nižší střední, vyšší střední a vysokoškolskou. V období 1946–1974 kladl vzdělávací systém značný důraz na prověřování žáků pomocí zkoušek na konci každé úrovně. Nejdůležitější byla národně koordinovaná zkouška pro přestup na vyšší střední stupeň gymnázií (*landspróf miðskóla*). Na úrovni základních škol měly školy šest ročníků pro žáky ve věku 7–13 let. Děti, které nedosáhly minimální úrovně ve zkouškách na konci základního vzdělávání, zde obvykle musely zůstat další rok, před přechodem na středoškolskou úroveň. Střední škola byla rozdělena do tří etap. Nižší střední úroveň trvala dva roky (stupně: 7–8; věk: 13–15 let) a zakončena byla státní zkouškou, která znamenala konec povinné školní docházky. Po dokončení nižší střední úrovně bylo žákům dovoleno pokračovat devátým školním rokem, aby se připravovali na národně koordinované přijímací zkoušky (*landspróf miðskóla*) konané ve věku 16 let; tyto zkoušky opravňovaly

k postupu na gymnázium. Ti, kteří si nezvolili národně koordinovanou zkoušku, si mohli zvolit tříletou zkoušku, aby mohli pokračovat čtvrtým rokem a připravovat se na maturitní zkoušku (*gagnfræðapróf*) skládanou v 17 letech; tato zkouška poskytovala přístup na všechny školy na vyšší střední úrovni, kromě gymnázií.

Zákon z roku 1974 o povinném školním vzdělávání přinesl výrazné změny ve struktuře a obsahu povinného vzdělávání na Islandu. Místo dosavadního rozlišování mezi základní a nižší střední úrovní byla zavedena školní úroveň s jednotnou strukturou založenou na povinném vzdělávání. Od roku 1977 dělali žáci národně koordinované zkoušky – národní srovnávací zkoušky (*samraemd próf*) na konci povinné školní docházky. Od roku 1980 byly tyto zkoušky zejména z islandštiny, matematiky, angličtiny a dánštiny. Od roku 2001 byly národně koordinované zkoušky na konci povinné docházky nepovinné a kromě předmětů uvedených výše byly zkoušky i z přírodních a společenských věd. V současnosti – podle Zákona o povinné školní docházce z roku 2008 – jsou národně srovnávací zkoušky z islandštiny a matematiky zaváděny také ve 4. a 7. ročnících povinné školní docházky. Za vývoj, uskutečnění a třídění národních srovnávacích zkoušek je zodpovědný Institut pro hodnocení vzdělávání.

2 Subjekty zapojené do procesu evaluace vzdělávání na Islandu

Hodnocení kvality vzdělávání na Islandu je zakomponováno do legislativy pro jednotlivé úrovně vzdělávání. V každém zákoně pro danou úroveň vzdělávání jsou stanoveny obecné oblasti hodnocení a evaluace je členěna na vnitřní a vnější. Jednotlivé články daných zákonů uvádějí zodpovědné subjekty, které se na hodnocení podílejí a které za danou oblast vzdělávání zodpovídají.

2.1 Subjekty zapojené do vnějšího hodnocení

Mezi subjekty, které mají evaluaci na starosti, patří zejména nejvyšší instituce a úřady, které zajišťují a zřizují vzdělávání; jedná se zejména o Ministerstvo školství, vědy a kultury, místní obecní úřady, Institut pro hodnocení vzdělávání, Statistický úřad Islandu. Podrobněji jsou charakterizovány dále v této kapitole.

V dosavadních dějinách islandského školství neexistovala žádná instituce nebo organizace, která by byla srovnatelná s nám dobře známou školní inspekcí. Jednotlivé islandské školy nebyly kontrolovány ve své pedagogické činnosti a tuto odpovědnost ve smyslu odborného dohledu nad vzdělávacími procesy mělo **Ministerstvo školství, vědy a kultury** (*Menntamálaráðuneytið*, angl. Ministry of Education, Science and Culture). Tato kompetence zahrnovala až do poloviny devadesátých let povinnost sběru a vyhodnocování dat týkajících se vzdělávání. Ministerstvo školství, vědy a kultury tuto svoji povinnost nijak pravidelně nevyužívalo a spoléhalo na rodičovskou a další veřejnost a na odpovědnost ředitelů a učitelů ve školách, že svoji činnost vykonávají v daných podmínkách, jak nejlépe dovedou. V současnosti ministerstvo každé tři roky doručuje do parlamentu kompletní zprávy o povinné školní docházce a o vyšším sekundárním vzdělávání, o provozu i činnostech škol. Zprávy jsou založené na systematickém získávání informací, na bádání (národním i mezinárodním) a na hodnocení. Ministerstvo školství, vědy a kultury je zodpovědné za vyhodnocování a kontrolu vzdělávacích institucí a veškerého vzdělávacího systému na Islandu. Ministerstvem školství, vědy a kultury jsou organizovány dva přístupy k vnějšímu vzdělávání: hodnocení škol/institucí a hodnocení metod domácí výuky povinného vzdělávání a vyšších středních škol.

Místní obecní úřady (*skrifstofu sveitarfélags*) mají jako zřizovatelé dohlížecí pravomoc týkající se organizace a obsahu předškolní a primární výchovy, což je organizováno ve spolupráci s místními politickými orgány a řediteli mateřských škol. Regionální školské orgány (Island je rozdělen na 171 okresů – distriktů) mají podobnou dohlížecí povinnost pro nižší sekundární stupeň vzdělávání ve své působnosti a zodpovídají za to, že jejich činnost je v souladu se zákonem a ministerskými předpisy.

Institut pro hodnocení vzdělávání (angl. *The Study Assessment Institution*) je institucí pod ochranou Ministerstva školství, vědy a kultury a je podporovaný státem. Jeho hlavním úkolem je připravit, organizovat a vyvíjet národní srovnávací zkoušky. Institut se také podílí na uskutečnění mezinárodního srovnávacího výzkumu v oblasti vzdělávání se speciálním důrazem na projekty, jejichž výstupy mohou být praktického nebo teoretického charakteru. Mezinárodní účast ve srovnávacích studiích vzdělávání stoupá teprve v posledních letech. Institut je zodpovědný za každoroční publikování výsledků národních srovnávacích zkoušek ve 4., 7. a 10. ročníku povinné školní docházky

a uvádí průměrné hodnoty pro každou školu a další důležité informace týkající se vzdělávání.

Statistický úřad Islandu (*Hagstofu Islands*, angl. Statistical Office of Iceland) je zodpovědný za získávání a publikování statistických údajů v rámci kontrolování vzdělávacího systému na všech úrovních vzdělávání.

2.2 Subjekty zapojené do vnitřního hodnocení

Zásadními subjekty interního hodnocení školy jsou učitelé, správa, ostatní zaměstnanci a rodiče. Sebehodnocení je nahlíženo jako úkol spolupráce v rámci školy nebo instituce. Zapojit se do hodnocení musí každý, kdo je se školou nebo danou institucí spojený a jejíž činností, vč. sebehodnocení, se do jisté míry účastní (správa, učitelé, ostatní zaměstnanci, žáci a rodiče). Zodpovědnost za uskutečňování hodnocení má ředitel/ředitelka. Často bývá sestavena řídicí skupina nebo „skupina kvality“, která navrhuje sebehodnocení/pracovní plán pro školu a vede aktivity v rámci evaluace. Vše záleží na městském úřadě, škole/instituci, jednotlivých vyučujících, zdali hodnotitelé prošli speciálním školením. Od osob hodnotících školní činnosti se očekává, že budou mít důkladné znalosti a zkušenosti se vzdělávacím stupněm, který hodnotí. Hodnotící činitelé mohou být například bývalí učitelé či ředitelé. Statut hodnotícího je smluvní.

■ Školská rada (*skólaráð*, angl. school council)

Ředitel školy má povinnost sestavit školskou radu a je zodpovědný za její fungování. Členové školské rady jsou voleni na dva roky z řad zástupců pracovníků školy, rodičů, žáků a osob škole blízkých. Celkem je v radě devět osob: dva zástupci učitelů, jeden zástupce nepedagogických pracovníků, dva zástupci žáků, dva zástupci rodičů a jeden zástupce z řad spřízněných osob se školou. Ředitel školy musí minimálně jednou za rok svolat setkání školské rady s žákovskou radou.

■ Žákovská rada (*nemanda ráðsins*, angl. pupil council)

Každá škola má svou žákovskou radu sestavenou z řad žáků. Žákovská rada si volí svá pravidla. Rada řeší aktuální problémy týkající se žáků a vzdělávání, různých aktivit žáků a komunikuje s ostatními subjekty vzdělávání – s radou rodičů a minimálně jednou ročně se školskou radou.

■ **Rada rodičů** (*foreldraráðs*, angl. parent council)

Hlavním posláním rady rodičů je podpora školních aktivit, rozvíjení a prohlubování pozitivních vztahů mezi školou a „domovem“, podpora a prohlubování vzájemné komunikace. Každá rada rodičů si stanovuje svá pravidla např. o volbách do rady, o volbách zástupců do školní rady.

3 (Auto)evaluační zpráva

Zprávy o výsledcích hodnocení vzdělávání na vybrané úrovni vzdělávání jsou zveřejňovány, například na školních internetových stránkách. Formu a metody hodnocení si mohou zvolit jednotlivé školy/instituce samostatně. Forma hodnotící zprávy není striktně zákonem specifikována. Zpráva zahrnuje výsledky hodnocení řady oblastí, které jednotlivé školy prozkoumaly a vyhodnotily. Oblasti hodnocení zmíněné v zákonech o vzdělávání musí dané instituce v rámci interní evaluace zahrnout do svého vnitřního šetření. Vzdělávací instituce mají povinnost uvést popis kvality své práce, popis výstupů vzdělávání, popis aktivit, úspěchů atd. Tato zjištění jsou uveřejněna v každoroční evaluační zprávě dané instituce. Písemně zpracovaná evaluační zpráva se předává Ministerstvu školství, vědy a kultury, které může kdykoliv požadovat informace týkající se vnitřní kvality vzdělávání. Písemné autoevaluační zprávy by měly vycházet ze spolehlivých údajů, které individuálně i komplexně hodnotí výsledky činnosti dané instituce. Měly by se orientovat na zlepšení zjištěných nedostatků a na vzájemnou kooperaci zúčastněných subjektů. Zpráva by měla být přístupná veřejnosti.

4 Proces (auto)evaluace

Naplňování Národního kurikula sleduje a kontroluje v rámci externího hodnocení Ministerstvo školství, vědy a kultury. Sleduje kvalitu vzdělávání v jednotlivých úrovních vzdělávání a soulad vzdělávání s platnou legislativou. Školy/instituce mají za úkol realizovat evaluační aktivity v rámci svého pole působnosti se zapojením všech zúčastněných subjektů. Volba metod a nástrojů vnitřní evaluace je víceméně záležitostí dané školy. Výsledky vnitřního hodnocení jsou shrnuty v písemné evaluační zprávě, kterou dostává do rukou Ministerstvo školství, vědy

a kultury, které se získanými informacemi dále pracuje za účelem lepší koordinace vzdělávání na všech úrovních.

4.1 Externí evaluace

Výkon vzdělávacího systému je kontrolován Ministerstvem školství, vědy a kultury. Ministerstvo organizuje externí hodnocení škol/institucí a každé tři roky informuje parlament o stavu a kvalitě vzdělávání; týká se všech úrovní vzdělávacího systému. Vnější hodnocení škol/institucí, hodnocení kvality jejich práce a výkonu, směřuje k zaručení toho, že aktivity škol/institucí vyhovují zákonům, předpisům a národním vzdělávacím směrnicím. Toto hodnocení je prováděno vnějšími odhadci (odborníky), s nimiž ministerstvo spolupracuje. Hodnotiteli mohou být např. dřívější učitelé nebo ředitelé škol. Je sestaven hodnotící tým, skládající se ze tří až šesti členů, přičemž minimálně jeden je ze zahraničí. V každé skupině mají jednoho zástupce i studenti. Vnější hodnocení školy/instituce je uskutečňováno na popud ministerstva nebo na žádost třetí strany. Oficiální žádost může přijít z městského úřadu, školní komise nebo vedení vyšší vzdělávací instituce. Četnost vnějšího hodnocení je zpravidla každých pět let. Na sledování, hodnocení a zjišťování kvality v oblasti vzdělávání dospělých se vztahují stejné zákony a předpisy jako na tradiční vzdělávání povinné, vyšší střední a vysokoškolské. Výsledky vnějšího hodnocení vzdělávacích institucí jsou využívány školami nebo dalšími institucemi (školskými úřady) pro zkvalitnění vlastní práce. Zprávy s celkovým hodnocením jsou posílány školám/institucím a zveřejňovány na stránkách ministerstva.

Hodnocení kvality vzdělávání se podle zákona zaměřuje na následující oblasti:

- a) činnosti a aktivity školy, její úspěchy, rozvoj aktivit a rozvoj školy jako instituce,
- b) soulad aktivit a činností školy s platnou legislativou,
- c) zvyšování kvality vzdělávání, podpora školních aktivit a celková podpora vzdělávání,
- d) zajištění respektování a dodržování práv žáků v souladu s platnou legislativou.

4.1.1 Hodnocení mateřských škol na národní úrovni

Ministerstvo školství, vědy a kultury je odpovědné za provádění kompletního hodnocení alespoň jedné mateřské školy ročně. To se provádí

za účelem posouzení všeobecné vzdělávací výkonnosti s ohledem na národní cíle a vzdělávací plány příslušné mateřské školy. Na realizaci externí evaluace předškolního vzdělávání a základních škol se podílí městský úřad zřizovatele, tedy obce/města. V souladu se Zákonem o předškolním vzdělávání (2008) mají vedoucí jednotlivých mateřských škol za úkol vytvořit metody pro pravidelné vnitřní hodnocení vzdělávacích aktivit, administrativy a vnitřní a vnější komunikace. Jistou roli má i rada rodičů, která se skládá minimálně ze tří členů a volí se na jeden rok; na začátku si stanovuje pravidla.

4.1.2 Hodnocení povinného a vyššího středního vzdělávání na národní úrovni

Ministerstvo školství, vědy a kultury je odpovědné za pravidelné externí hodnocení povinného (základní a nižší střední vzdělávání) a vyššího středního vzdělávání. Účelem tohoto hodnocení je posoudit kvalitu vzdělávacího systému a identifikovat oblasti, které je třeba zlepšit. Za tímto účelem se získávají informace z oblastí, jako jsou vedení školy, akademické vzdělání a zkušenosti žáků, komunikace v rámci školy i mezi školou a rodiči, jakož i další jednací strany mimo školu. Od každé základní, nižší střední i vyšší střední školy se očekává, že zavede metody pro hodnocení své práce, včetně metod hodnocení její výuky a administrativních postupů, vnitřní komunikace a kontaktů s osobami mimo školu. Školy si mohou vybrat mezi systémy společných postupů řízení kvality, které každý vyvíjí pro svou vlastní potřebu, ale měl by v každém případě představovat významné prvky vnitřní kontroly. V pětiletých intervalech jsou metody vlastního hodnocení školy předmětem externí evaluace. Podle ministerských požadavků musí být autoevaluační metody písemné, komplexní, spolehlivé, kooperativní, orientované na zlepšení, institucionálně a individuálně zaměřené, popisné, analytické a veřejné (The Compulsory School Act, 2008).

4.1.3 Hodnocení vysokoškolského vzdělávání na národní úrovni

Ministerstvo školství, vědy a kultury je zodpovědné za sledování vysokoškolského vzdělávání. V souladu se zákonem o vysokých školách stanovilo Ministerstvo školství, vědy a kultury pravidla pro kontrolu kvality v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Tato pravidla zahrnují ustanovení o kontrole vnitřních systémů kvality vysokoškolských institucí a zahrnují pravidelné vnější hodnocení definovaných jednotek v orgánech institucí jako celku. Ministerstvo školství, vědy a kultury zahajuje provádění

vnějšího hodnocení na úrovni vysokoškolského vzdělávání v souladu s tříletým plánem, vydaným Ministerstvem školství. Pro tento úkol je určena externí nezávislá skupina odborníků. Mimo jiné je cílem vnějšího hodnocení ujistit se, že podmínky pro akreditace jsou v institucích stále na svém místě. Externí hodnocení prováděné v posledních letech se zaměřilo především na specifické programy nebo fakulty v jedné instituci nebo mezi institucemi. Hodnocení institucí byla také provedena se zaměřením na správu a řízení. V budoucnu mohou být provedena přezkoušení kvality.

4.2 Interní evaluace

Legislativa klade silný důraz na interní evaluaci (vlastní hodnocení) škol od mateřských až po vysoké školy. Hlavním cílem interní evaluace je ulehčit zaměstnancům škol/institucí jejich práci při dosahování cílů, posoudit, zda daných cílů dosáhli, zhodnotit je a podporovat další rozvoj. Cíle jsou formulovány zákonem a jsou každou školou konkretizovány dle vlastních potřeb. Současně však představuje vlastní hodnocení reálný základ pro sebezdokonalování. Součástí vlastního hodnocení je sbírání komplexních informací o činnostech školy/instituce, včetně rozsahu, kterého dosáhnou činnostmi, jež jsou v souladu s jejich cíli. Vlastní hodnocení je povinným úkolem každého učitele v rámci školy/instituce. Každý, kdo je spojený se školou/institucí a její činností, do jisté míry participuje na vlastním hodnocení, zejména se jedná o správu, učitele, ostatní zaměstnance, studenty a rodiče. Často bývá ustavena řídicí skupina nebo „skupina kvality“, která navrhuje a koordinuje kontinuálně chápané vlastní hodnocení; vše záleží na městském úřadě, škole/instituci, jednotlivých vyučujících, zdali aktéři prošli speciálním školením. Každá škola/instituce si může vybrat vlastní hodnotící metody a vybrat konkrétní postupy. Zprávy o vlastním hodnocení základních a středních škol jsou uveřejňovány obvykle na školních webových stránkách. Vyšší vzdělávací instituce mají povinnost uvádět popis kvality své práce; tyto popisy jsou uveřejňovány v každoroční zprávě instituce a ministerstvo může kdykoliv požadovat informace týkající se vnitřní kvality systému. Podle legislativy pro školy/instituce ve všech vzdělávacích stupních jsou školy/instituce zavázány k uskutečnění pravidelného sebehodnocení, které musí být součástí nepřetržitého úsilí; uvedené má dlouhodobou perspektivu a nejedná se o jednorázovou akci. Jako příklad vnitřního hodnocení je dále uveden příklad evaluace škol v Reykjavíku.

Projekt vlastního hodnocení škol v Reykjavíku

V roce 2000 byl připraven modelový projekt s názvem „Vlastní hodnocení veřejných škol“, který proběhl na školách v Reykjavíku. Cílem projektu bylo metodicky podpořit školy v utváření vlastních hodnotících nástrojů podle dohodnutých kritérií společně s ředitelem školy a projektovým týmem. Za výsledek vlastního hodnocení školy je možné považovat Plán rozvoje školy (předkládaný jednou za dva roky), který konkrétně specifikuje způsob(y) využití zjištěných informací za účelem stálého zlepšování kvality školy.

Projektový tým navrhl také základní vstupní model jednotlivých kroků postupného zvyšování kvality hodnotící kultury školy. Ředitelé škol odevzdávali vyplněné dokumenty pověřeným úředníkům, kteří pomocí speciálně vytvořeného počítačového programu sebraná data vyhodnotili. Ukázalo se, že zkušenosti ředitelů škol a jejich připravenost na hodnotící procesy v jejich školách jsou teprve v plenkách. Vždyť během prvních tří let byly mezi 41 školami ohodnoceny jen 3 jako vyhovující, 32 bylo hodnoceno jako nevyhovující a zbytek se pohyboval mezi těmito póly.

Odbor školství městského úřadu v Reykjavíku zcela jednoznačně od počátku deklaroval, že nechce zjištěné informace o jednotlivých školách zneužívat k sestavování žebříčků srovnávacích jednotlivé školy mezi sebou. Projektový tým si byl dobře vědom rizika, že by takové „ligové tabulky škol“ působily v konečném důsledku zcela kontraproduktivně na rozvíjející se hodnocení vzdělávání ve školách a zcela demotivačně na většinu ředitelů škol zodpovědných za uskutečňování vlastního hodnocení školy. Proto bylo k zveřejňování výsledků hodnotících šetření přistoupeno velmi citlivě a s důrazem na důvěrnost řady zjištěných dat tak, že se o výsledku vyhodnocení svých informací dozvídá jen dotyčná škola. Výsledky dané školy jsou navíc v obecných přehledových tabulkách, ukazujících stav průměru mezi reykjavíckými školami. Školy vystupují pouze pod číselným kódem, jehož identifikaci zná jen ředitel příslušné školy a několik úředníků, kteří jsou zavázáni mlčenlivostí. Ředitel školy tak sám ví, kde se v určité hodnocené poloze jeho škola nachází. Úředníci potřebují znát jen obecné zprůměrované výsledky, které jsou posílány na ministerstvo jako podklad pro uvažování o dalších směrech a krocích koncepce vzdělávací politiky (Larusdóttir, 2011).

5 Spolupráce škol a profesní poradenství

Školy všech vzdělávacích úrovní mají za úkol, podle jednotlivých zákonných nařízení, podporovat a realizovat spolupráci mezi školami v rámci dané úrovně vzdělávání, ale také napříč mezi jednotlivými úrovněmi. Spolupráce je zákonem podporována v rámci islandských škol, ale spolupráce mezi školami se na vybraných školách realizuje i na mezinárodní úrovni.

Spolupráce škol ustanovená zákonem

Místní školské úřady mají podle zákona za úkol podporovat interaktivní spolupráci mezi subjekty vzdělávání, například spolupráci mateřských škol se základními. Ve vzájemné spolupráci řeší otázky, jak organizovat přechod žáků mezi úrovněmi vzdělávání a jak žáka adaptovat na nové prostředí. Tyto záležitosti řeší školy v kooperaci s rodiči. Školy povinné školní docházky musejí podle litery zákona spolupracovat na jedné straně se školami mateřskými, na straně druhé s vyššími středními školami.

Spolupráce škol na mezinárodní úrovni

Islandské školy se, tak jako mnohé jiné školy evropských zemí, účastní projektů a aktivit s mezinárodní účastí. Příkladem je využívání možnosti financovat projekty z různých finančních zdrojů a navazovat spolupráci s organizacemi v zahraničí. Některé z islandských škol jsou i partnery českých škol a obráceně. Výměna zkušeností probíhá tedy i v mezinárodní rovině (Adamcová, 2007).

Poradenství a konzultační činnost

Studijní a profesní poradenství je na Islandu relativně mladé a vyvíjelo se zejména v posledních dvou desetiletích, zejména v souvislosti s uplatněním se na pracovním trhu a v souvislosti s oblastí získávání lidských zdrojů a se vzděláváním zaměstnanců v podnicích.

V rámci studijního a profesního poradenství byly v posledních letech v rámci vzdělávání zdůrazněny tyto oblasti:

- příchod nových žáků do školy,
- seznámení se s pravidly (školním řádem) i se službami a poradenstvím,
- kooperace mezi školou a domovem (tedy mezi školou a rodinnými příslušníky),
- odborné poradenství při hledání zaměstnání (Stefánsdóttir, 2008).

Tabulka č. 6: Přehled typů studijního a odborného poradenství na Islandu

Typ poradenství	Aktivity	Klienti / cílové skupiny	Odpovědnost a administrativní kontrola
Poradenství základního vzdělávání a vyšší střední školy	Žáci základní i střední školy mají nárok na odborné poradenství. Školy tak zaměstnávají odborníky, ale některé menší školy mají poradce jen na zkrácený úvazek, nebo zaměstnávají externisty.	Všichni žáci základního a vyššího středního vzdělávání	Odpovědnost za poradenskou činnost nese každá škola
Poradenství vysokoškolské	Každá univerzita by měla zaměstnávat poradce, ale podle zákona tak nemusí činit.	Všichni studenti univerzity	Každá univerzita
Poradenství v oblasti trhu práce	Poradenství v oblasti trhu práce	Kdokoliv	Každé poradenské centrum
Poradenství pro uchazeče o práci	Poradenství pro uchazeče o práci	Lidé, hledající zaměstnání	Pracovní úřad
Poradenství prostřednictvím webových stránek	Inzerce a zveřejňování informací na webových stránkách na internetu	Kdokoliv má zájem	Konkrétní společnost.

Zdroj: Euroguidance, 2011

6 Výsledky práce školy

Školy základního i středního vzdělávání se podle požadavků národního kurikula snaží připravit žáky na přechod do další vyšší úrovně vzdělávání, vybavit je dovednostmi a vědomostmi, které jsou v dané úrovni předepsané osnovami. Po absolvování dané úrovně vzdělávání získávají absolventi certifikát o absolvování dané vzdělávací úrovně, případně výuční list. Mohou se rozhodnout pro složení maturitní zkoušky, která umožňuje postup do vysokoškolské úrovně vzdělávání.

6.1 Výsledky práce školy v základním vzdělávání

Hodnocení žáků na primární úrovni a nižší sekundární úrovni (která před rokem 1994 zahrnovala oblast povinného vzdělávání) nebylo nijak standardizováno a zejména v písemné formě bylo záležitostí jednotlivých škol a učitelů. Písemná zpráva o postupném rozvoji každého žáka měla různé formy s vyjádřením kvalit žáka pomocí desetistupňové klasifikační stupnice, pomocí osobního dopisu učitele rodičům nebo pomocí slovního popisu silných a slabých stránek žáka. Možné byly formy ústního nebo písemného vyjádření vždy, kdy to učitelé považovali za důležité.

V současnosti je doba povinné školní docházky deset let a po jejím ukončení získává každý žák certifikát o absolvování povinné školní docházky. O ukončení povinné školní docházky rozhoduje ředitel školy, který je zodpovědný za naplňování obsahu Národního kurikula pro základní vzdělávání. V případě nadaného žáka může rozhodnout o ukončení jeho povinné školní docházky dříve.

Během povinné školní docházky žáci konají národní srovnávací zkoušky (innlendum samanburðar próf). Národní srovnávací zkoušky má na starost Ministerstvo školství a je zodpovědné za jejich organizaci, průběh a také za hodnocení. Národní srovnávací zkoušky se konají ve 4. a 7. ročníku z islandštiny a matematiky. V prvním pololetí 10. ročníku se konají z islandštiny, matematiky a angličtiny. Znamky jsou ve stupnici 1–10 a jsou založeny na předem zvolených srovnávacích kritériích. Účelem těchto zkoušek je primárně zjistit, jak si žák stojí po dokončení základního vzdělání ve srovnání s ostatními, dále získat informace o celkové vzdělanostní úrovni příslušného ročníku žáků a pomoci jim při výběru střední školy. Smysl těchto zkoušek spočívá v primární diagnostice stavu žáka zejména po ukončení povinné školní docházky. Na konci základního vzdělávání dostávají všichni žáci certifikáty zobrazující jejich známky v obou národně srovnávacích zkouškách daných předmětů a ve školních zkouškách (které organizuje Institut vzdělávání a hodnocení) ve všech předmětech. Výsledky národních srovnávacích zkoušek na konci základního vzdělávání jsou zveřejňovány.

6.2 Výsledky práce školy ve vyšším sekundárním vzdělávání

V oblasti vyššího sekundárního vzdělávání (úroveň středoškolského vzdělávání) je hodnocení žáků podle zákona povinné, a to ve formách písemných i ústních, průběžně během každého školního roku a na

jeho konci. Písemné, ani ústní zkoušky nejsou standardizovány a jejich obsah a úroveň hodnocení je výsadním právem školy a jednotlivých učitelů. Žáci střední školy (vyššího sekundárního vzdělávání) získávají v průběhu studia předepsaný počet kreditů. Za školní rok (180 dní) musejí získat 60 kreditů. Další způsoby hodnocení jsou stanoveny ministerstvem v Národním kurikulu. Na konci vyššího sekundárního vzdělávání musejí žáci nasbírat 90 až 120 kreditů. Na základě splnění této podmínky získávají certifikát o splnění vzdělávání na střední škole – *fara vottord* (upper secondary school leaving certificate). Další studium, které připravuje žáky k maturitní zkoušce, musí obsahovat podle požadavků Národního kurikula alespoň 45 kreditů, které jsou rozděleny mezi hlavní předměty středních škol, tzn. matematiku, islandštinu a angličtinu. Jedním z hlavních cílů maturitní zkoušky je připravit žáky na studium vyšší úrovně vzdělávání, tedy na studium na vysokých školách. Studijní program vedoucí k maturitní zkoušce je hodnocen a ověřován ministerstvem a musí splňovat požadavky stanovené pro přípravu na vysokoškolské vzdělávání. Pro další studium na vysoké škole musí být splněna maturitní zkouška. Žáci odborných škol získávají po úspěšném absolvování certifikát odbornosti – výuční list (The Compulsory school act, 2008).

6.3 Přínos evaluace školám/institucím

Výsledky autoevaluace (vnitřního hodnocení) slouží k tomu, aby se škola/instituce mohla zlepšovat v různých oblastech svých činností a aby se upozornilo na dobré výsledky práce dané školy/instituce, případně na **příklady dobré praxe**. Na základě legislativních nařízení, vydaných ministerstvem jsou školy motivovány k tvorbě a realizaci aktivit zaměřených na hodnocení vlastní práce. Výsledky vnitřního hodnocení jsou veřejné a mohou sloužit jako inspirace jiným subjektům (školám a institucím). Přínosem evaluace je také participace a vzájemná komunikace více subjektů (pedagogických pracovníků, rodičů, žáků a dalších).

Výsledky vnějšího hodnocení jsou používány školami nebo dalšími institucemi ke zdokonalení své práce. Výsledky hodnocení využívají také školské úřady. V předškolním stupni a na základním stupni je za realizaci zdokonalení odpovědný městský úřad. Je na úřadu a na škole, zda budou výsledky prezentovat účastníkům vzdělávání (rodiče, studenti, obec, školní komise, atd.). Ministerstvo je zodpovědné za usku-

tečnění hodnocení ve všech vzdělávacích stupních. Zprávy s celkovým hodnocením jsou posílány školám/institucím a publikovány na internetových stránkách ministerstva. Ministerstvo odevzdává do parlamentu každé tři roky kompletní zprávy o povinné školní docházce a o vyšším sekundárním vzdělávání, o provozu a o činnostech škol; zprávy vycházejí ze systematického získávání informací na národní i mezinárodní úrovni (The Upper Secondary School Act, 2008).

6.4 Podíl Islandu na mezinárodním hodnocení vzdělávání

Island se pravidelně podílí na IEA a OECD šetřeních (TIMSS, PISA, PIRLS). Podílel se na IEA studiu čtení v roce 1991 a taky na IEA studiu matematiky a přírodních věd pro povinnou školní docházku (TIMSS). Island se aktuálně podílí i na OECD PISA a PIRLS studiích a studiích rozvoje klíčových kompetencí žáků. Islandský vzdělávací systém je pravidelně zkoumaný experty z OECD. Island se účastní tematického výzkumu terciárního vzdělávání pod záštitou OECD (2003). Zpráva o Islandském systému terciárního vzdělávání (za rok 2005) byla zveřejněna OECD v dubnu v roce 2006 (OECD, 2011).

7 Výhled do budoucna

Společným znakem všech úrovní vzdělávání na Islandu je zaměření na studenta. Orientace na potřeby žáků vyplývá ze snahy o vytvoření kontinuální návaznosti mezi jednotlivými úrovněmi vzdělávání a ze snahy škol vytvořit lepší podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. Zákony o vzdělávání také kladou větší váhu na zajištění kvality, a tak školy a obce prosazují svou odpovědnost vůči studentům, rodičům i společnosti, rozvíjejí vnitřní kvality zpracováváním a poskytováním informací o své činnosti a o výsledcích své práce. Národní srovnávací zkoušky ve 4., 7. a 10. ročníku zůstávají a měly by sloužit žákům, studentům, rodičům a škole jako vodítko budoucího rozhodování. Podporuje se i poradenská činnost a spolupráce škol s partnery z trhu práce. ■

Zdroje

- ADAMCOVÁ, J. (2007) Jaké je školství na Islandu? *Učitel'ské noviny*. Číslo 35. [online] [cit. 5. 11. 2011]. Dostupné z [www: file:///C:/Documents%20and%20Settings/P%20C5%99ema/Dokumenty/UHK,%20Pdf/%C4%8CL%C3%81NEK%20ISLAND/materi%C3%A1ly/U%C4%8Ditelsk%C3%A9%20noviny.htm](http://www.file:///C:/Documents%20and%20Settings/P%20C5%99ema/Dokumenty/UHK,%20Pdf/%C4%8CL%C3%81NEK%20ISLAND/materi%C3%A1ly/U%C4%8Ditelsk%C3%A9%20noviny.htm).
- The Compulsory School Act No. 56/1995*. [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/](http://eng.menntamalaraduneyti.is/).
- The Compulsory School Act No. 91, 2008* [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Compulsory_school_Act.pdf](http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Compulsory_school_Act.pdf).
- EURYDICE. *Organization of the education system in Iceland*. [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-PDF- Althjodlegt/IC_ENSingle-Structure-Education.pdf](http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-PDF- Althjodlegt/IC_ENSingle-Structure-Education.pdf).
- EUROGUIDANCE. *Guidance System in Iceland*. [online] [cit. 10.11. 2011]. Dostupné z [www: http://www.euroguidance.net/?page_id=4627](http://www.euroguidance.net/?page_id=4627).
- GARDNER, P. A KOL. (2002) *Encyklopedie Zeměpis světa*. Praha: Nakladatelství Columbus, 2002. ISBN 80-901727-6-8.
- Ministry of Education, Science and Culture*. [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/](http://eng.menntamalaraduneyti.is/).
- OECD. *Reviews of Tertiary Education: Iceland*. [online] [13.11. 2011]. Dostupné z [www: www.oecd.org/dataoecd/50/20/37228995.pdf](http://www.oecd.org/dataoecd/50/20/37228995.pdf).
- Pre Schools (Nursery Schools) Act No. 90/2008* [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Preschool_Act.pdf](http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Preschool_Act.pdf).
- STEFÁNSDÓTTIR, D. (2008) Educational and vocational Guidance in Iceland. Euroguidance Iceland. [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://www.euroguidance.net/?page_id=4627](http://www.euroguidance.net/?page_id=4627).
- UNdata (A World Of Information). [online] [cit. 8.11. 2011]. Dostupné z [www: http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Iceland#Social](http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Iceland#Social).
- The Upper Secondary School Act No. 92, 12 June 2008* [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Upper_secondary_school_Act.pdf](http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf_Annad/Upper_secondary_school_Act.pdf).
- The Public Higher Education Institutions Act No 85./2008* [online] [cit. průběžně]. Dostupné z [www: http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/](http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/)

- MRN-PDF-Althjodlegt/Act-on-Public-Higher-Education-Institutions-no-85-2008---amended-2010.pdf.
- LARUSDÓTTIR, S. *Sebehodnocení škol: nový prvek v islandském školství*. Intercultural Competencies towards Interactive Professionalism a Challenge for Leadership Training. [online] [cit. 12. 11. 2011]. Dostupné z [www: http://www.comenius.upol.cz/index2.php?tobsa-h=4&tvrch=RELEVANT%20PUBLICATION&ttext=czech.htm](http://www.comenius.upol.cz/index2.php?tobsa-h=4&tvrch=RELEVANT%20PUBLICATION&ttext=czech.htm).

Příloha:

Tabulka č. 7 – Přehled institucí zabývajících se evaluací na Islandu

Název subjektu	Český překlad názvu subjektu	Charakteristika subjektu	Činnost v evaluaci	Kontakt
Althing (angl. Parliament)	Islandský parlament	Zákonodárné shromáždění	Parlament zodpovídá za podobu, stav a rozvoj vzdělávacího systému. Určuje základní cíle, organizační pravidla a administrativní rámec vzdělávání.	http://www.althingi.is/vefur/upplens.html E-mail: editor@althingi.is
Menntamálaráðuneyti (angl. Ministry of Education, Science and Culture)	Ministerstvo školství, vědy a kultury	Ministerstvo zajišťuje odborný dohled nad vzdělávacími procesy, dohlíží na sběr a vyhodnocování dat týkajících se vzdělávání. Parlamentu podává každé tři roky zprávu o vzdělávání na školách a o činnostech a provozu škol.	Ministerstvo provádí kontrolu vzdělávacích institucí a vzdělávacího systému na Islandu. Organizuje externí evaluaci škol na všech stupních a úrovních. Podporuje aktivity interní evaluace ve školách a vzdělávacích institucích. Uplatňuje dva přístupy v interním hodnocení – hodnocení škol a hodnocení metod domácí výuky povinné docházky.	http://eng.menntamalaradunefti.is/ E-mail: postur@mrn.stjr.is
Skrifstofu sveitarfélags (angl. Local authority)	Místní obecní úřady	Zřizovatelé škol, regionální školské orgány (Island je rozdělen na 171 oblastí, distriktů).	Zřizovatelé mají dohlížecí pravomoc v rámci organizace a obsahu předškolní a primární výchovy, koordinují regionální školské orgány, které dohlíží na nižší sekundární stupeň vzdělávání. Regionální orgány iniciují a podporují aktivity interní evaluace.	Website: viz web konkrétní vybrané oblasti (distriktu) E-mail: viz konkrétní vybraný distrikt

Skóli / stofnun (angl. school / institution)	Jednotlivé školy / vzdělávací instituce	Poskytovatel vzdělávání	Školy jsou povinny ze zákona provést vlastní interní hodnocení. Zodpovědnost za realizaci interní evaluace nese ředitel školy. Evaluační zprávu předkládají zřizovatelé ve dvouletých intervalech. Často je ustaven evaluační tým, který realizuje evaluaci v dané škole/instituci.	Website: viz web konkrétní vybrané školy/instituce E-mail: viz konkrétní vybraná škola/instituce
Hagstofa Islands (angl. Statistic Iceland)	Statistický úřad Islandu		Statistický úřad Islandu je zodpovědný za získávání a publikování statistických údajů v rámci kontroly vzdělávacího systému na všech úrovních vzdělávání.	http://www.statice.is/ E-mail: information@statice.is
Námsmatstofnun (angl. The Educational Testing Institute)	Institut pro hodnocení vzdělávání	Instituce pod ochranou ministerstva školství, vědy a kultury. Institut je podporovaný státem.	Hlavním úkolem Institutu pro hodnocení je připravit, organizovat a vyfijet národní srovnávací zkoušky. Zároveň se podílí na mezinárodním srovnávacím výzkumu v oblasti vzdělávání (PISA, IEA). Tendence k mezinárodním účastem ve srovnávacích studích vzdělávání stoupá teprve v posledních letech. Institut hodnocení vzdělávání je zodpovědný za každoroční publikování výsledků národních srovnávacích zkoušek ve čtvrtém, sedmém a desátém ročníku povinné školní docházky.	http://www.namsmat.is E-mail: namsmat@namsmat.is

<p>OECD – PISA (Programme for International Student Assessment)</p>	<p>Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj - PISA (Program mezinárodního srovnávání výsledků žáků)</p>	<p>Mezinárodní program hodnocení výsledků žáků v oblasti čtenářské, přírodovědné a matematické gramotnosti PISA je projekt Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v oblasti rozvoje lidských zdrojů, vzdělávání a školství.</p>	<p>Mezinárodní evaluační aktivity jsou realizovány prostřednictvím Institutu pro hodnocení vzdělávání (The Educational Testing Institute). Islandský vzdělávací systém je pravidelně zkoumaný odborníky z OECD. Island se podílí na OECD PISA (2000, 2003, 2006, 2009, 2012) a PIRLS studiích a studiích klíčových kompetencí žáků. Například se účastní tematického výzkumu terciárního vzdělávání – viz Zpráva o Islandském systému terciárního vzdělávání za rok 2005, zveřejněna v dubnu 2006. (OECD, 2011)</p>	<p>http://www.namsmat.is/vefu/rannsoknir/pisa.html http://www.oecd.org/docum/0/0,3746,en_2649_358456:39930560_1_1_1_1,00.htm E-mail: namsmat@namsmat.is</p>
<p>IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement)</p>			<p>Island se podílí na IEA studiu čtení v roce 1991, na IEA studiu matematiky a přírodních věd pro povinnou školní docházku (TIMSS).</p>	<p>http://www.iea.nl/iceland.htm E-mail: namsmat@namsmat.is</p>